

HET HUWEN MET DE RECHTER- OF DE LINKER HAND

Hugo Lambrechts-Augustijns

De inzegening van een huwelijk geschiedt op een dubbele voorwaarde: men dient aanwezig te zijn (een eenvoudige belofte volstaat niet) en de huwelijksbelofte dient duidelijk uitgesproken te worden. Hierbij dienen tenminste twee getuigen aanwezig te zijn. Deze belofte is het meest innige deel van de huwelijksdienst en staat voor de liminale fase van de ritus, het is het cruciale moment van verandering. Elke ritus schrijft voor dat de bruidegom en de bruid hierbij elkaars **rechterhand** vasthouden. Dit '*dextratum junctio*' of ook '*fides manualis*' genoemd, is het essentiële punt en symbool van het huwelijk. Het geven van de gezegende trouwringen na de huwelijksbelofte vormt de symbolische bevestiging ervan, maar het is niet de handeling die het huwelijk legitimeert.

Een huwelijk met de **linkerhand** wordt een morganatisch huwelijk of '*matrimonium morganaticum*' genoemd. Deze benaming is afgeleid van het Gotische woord *morgjan*, dat *afkorten* of *beperken* betekend (ook wel verbonden met *morgengave*). Deze variëte kwam regelmatig voor in de Europese adel – vooral in de Duitse landen – waarbij een der partners (meestal de vrouw) van lagere stand was dan de ander. Dit betekende dat de bruid en al de kinderen uit dit huwelijk afstand deden van alle rechten op de titels van de bruidegom, zijn rechten en bezittingen. Morganatische huwelijken hadden niet dezelfde wettelijke consequenties als gewone huwelijken maar waren door de staat en de kerk officieel erkend en geldig. De uit een dergelijk huwelijk geboren kinderen waren wettige nakomelingen van de vader. Daar de weduwe en nakomelingen niets erfden moest de echtgenoot op een andere wijze zorg dragen voor hun financiële positie na zijn dood, de zogenaamde morgengave.

In 1900 trouwde de Oostenrijkse troonopvolger Frans Ferdinand, zeer tegen de zin van keizer Frans Jozef, met gravin Sophie Chotek, een hofdame van keizerin Elisabeth (Sisi). Zij werd verheven tot hertogin van Hohenberg. De uit dit huwelijk voortgekomen kinderen kregen ook deze titel en werden van troonopvolging uitgesloten.

In 1909 sloot prins Bernhard van Lippe (1872-1934) een morganatisch huwelijk met Armgard von Cramm (1883-1971). Uit dit huwelijk werden twee zonen geboren, die door hun oom vorst Leopold IV van Lippe tot Prinz zur Lippe-Biesterfeld werden verheven. Bernhard (1911-2004) huwde met Juliana der Nederlanden (1909-2004), en Aschwin (1914-1988) met Simone Arnoux (1915-2001).